

บทที่ 2

การจัดหน่วยงานเพื่อการบังคับชำระหนี้ตามคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลในคดีล้มละลาย

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่บังคับคดีล้มละลาย ในปัจจุบันนี้ คือ กรมบังคับคดี
ซึ่งมีการจัดหน่วยงานและแบ่งแยกหน้าที่รับผิดชอบออก เป็นดังนี้

2.1 การแบ่งส่วนราชการในกรมบังคับคดี

พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2518
ได้แบ่งส่วนราชการในกรมบังคับคดีออกดังนี้

1. สำนักงาน เลขานุการกรม
2. กองคลัง
3. กองยึดอายัดและจำหน่ายทรัพย์สิน
4. กองพิทักษ์ทรัพย์
5. กองจัดการทรัพย์สิน
6. กองคำ เนินคดีแพ่งและคดีอาญา
7. สำนักงานวางทรัพย์กลาง
8. สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคที่ 1
9. สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคที่ 2
10. สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคที่ 3
11. สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคที่ 4
12. สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคที่ 5
13. สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคที่ 6

14. สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคที่ 7
15. สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคที่ 8
16. สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคที่ 9

สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ในส่วนภูมิภาค ซึ่งมีอยู่ 9 ภาคนั้น มีหน้าที่รับผิดชอบ
ดำเนินการสำหรับคดี เกิดขึ้นที่ศาลซึ่งอยู่ในภูมิภาคดังต่อไปนี้

สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคที่ 1¹

ศาลซึ่งอยู่ในภูมิภาค คือ

ศาลจังหวัดมโนบุรี

ศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ศาลจังหวัดลพบุรี

ศาลจังหวัดชัยนาท

ศาลจังหวัดสิงห์บุรี

ศาลจังหวัดอ่างทอง

ศาลจังหวัดสระบุรี

ศาลจังหวัดปทุมธานี

ศาลจังหวัดชัยภูมิ

ศาลจังหวัดนครสวรรค์

ศาลจังหวัดสมุทรปราการ

¹สำนักงานอยู่ที่กรมบังคับคดี

สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคที่ 2¹

ศาลซึ่งอยู่ในภูมิภาค คือ

ศาลจังหวัดฉะเชิงเทรา

ศาลจังหวัดนครนายก

ศาลจังหวัดปราจีนบุรี

ศาลจังหวัดกบินทร์บุรี

ศาลจังหวัดชลบุรี

ศาลจังหวัดระยอง

ศาลจังหวัดตราด

ศาลจังหวัดจันทบุรี

สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคที่ 3²

ศาลซึ่งอยู่ในภูมิภาค คือ

ศาลจังหวัดนครราชสีมา

ศาลจังหวัดชัยภูมิ

ศาลจังหวัดภูเขียว

ศาลจังหวัดสุรินทร์

ศาลจังหวัดศรีสะเกษ

ศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ศาลจังหวัดยโสธร

¹ สำนักงานอยู่ที่ศาลจังหวัดชลบุรี

² สำนักงานอยู่ที่ศาลจังหวัดนครราชสีมา

สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคที่ 4¹

* ศาลซึ่งอยู่ในภูมิภาค คือ

ศาลจังหวัดขอนแก่น

ศาลจังหวัดอุดรธานี

ศาลจังหวัดหนองคาย

ศาลจังหวัดเลย

ศาลจังหวัดสกลนคร

ศาลจังหวัดนครพนม

ศาลจังหวัดมุกดาหาร

ศาลจังหวัดมหาสารคาม

ศาลจังหวัดร้อยเอ็ด

ศาลจังหวัดกาฬสินธุ์

สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคที่ 5²

ศาลซึ่งอยู่ในภูมิภาค คือ

ศาลจังหวัดเชียงใหม่

ศาลจังหวัดลำปาง

ศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ศาลจังหวัดแม่สะเรียง

¹ สำนักงานอยู่ที่ศาลจังหวัดขอนแก่น

² สำนักงานอยู่ที่ศาลจังหวัด เชียงใหม่

ศาลจังหวัด เชียงราย

ศาลจังหวัดพะเยา

ศาลจังหวัดน่าน

ศาลจังหวัดลำพูน

ศาลจังหวัดแพร่

สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคที่ 6¹

ศาลซึ่งอยู่ในภูมิภาค คือ

ศาลจังหวัดพิษณุโลก

ศาลจังหวัดสุโขทัย

ศาลจังหวัดสวรรคโลก

ศาลจังหวัดอุตรดิตถ์

ศาลจังหวัดตาก

ศาลจังหวัดแม่สอด

ศาลจังหวัดกำแพงเพชร

ศาลจังหวัดพิจิตร

ศาลจังหวัดเพชรบูรณ์

ศาลจังหวัดหล่มสัก

ศาลจังหวัดนครสวรรค์

ศาลจังหวัดอุทัยธานี

¹ สำนักงานอยู่ที่ศาลจังหวัดพิษณุโลก

สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคที่ 7¹

ศาลซึ่งอยู่ในภูมิภาค คือ

- ศาลจังหวัดนครปฐม
- ศาลจังหวัดราชบุรี
- ศาลจังหวัดสุพรรณบุรี
- ศาลจังหวัดกาญจนบุรี
- ศาลจังหวัด เพชรบุรี
- ศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- ศาลจังหวัดสมุทรสาคร
- ศาลจังหวัดสมุทรสงคราม

สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคที่ 8²

ศาลซึ่งอยู่ในภูมิภาค คือ

- ศาลจังหวัดนครศรีธรรมราช
- ศาลจังหวัดปากพนัง
- ศาลจังหวัดทุ่งสง
- ศาลจังหวัดชุมพร
- ศาลจังหวัดหลังสวน
- ศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานี

¹ สำนักงานอยู่ที่ศาลจังหวัดนครปฐม

² สำนักงานอยู่ที่ศาลจังหวัดนครศรีธรรมราช

ศาลจังหวัดไชยา
 ศาลจังหวัดระนอง
 ศาลจังหวัดกระบี่
 ศาลจังหวัดพังงา
 ศาลจังหวัดตะกั่วป่า
 ศาลจังหวัดภูเก็ต

สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคที่ ๑¹

ศาลซึ่งอยู่ในภูมิภาค คือ

ศาลจังหวัดสงขลา
 ศาลจังหวัดตรัง
 ศาลจังหวัดพัทลุง
 ศาลจังหวัดสตูล
 ศาลจังหวัดปัตตานี
 ศาลจังหวัดยะลา
 ศาลจังหวัดเบตง
 ศาลจังหวัดนราธิวาส

2.2 หน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนราชการต่าง ๆ ในกรมบังคับคดีที่เกี่ยวกับการล้มละลาย

พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2518 ได้แบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวข้องกับการล้มละลายไว้ โดยสาระสำคัญดังนี้

¹ สำนักงานอยู่ที่ศาลจังหวัดสงขลา

กองพิทักษ์ทรัพย์

กองพิทักษ์ทรัพย์ กรมบังคับคดี มีหน้าที่และความรับผิดชอบ เกี่ยวกับการบังคับคดีล้มละลายของศาลแพ่งในฐานะ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 และในฐานะผู้ชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือนิติบุคคลอื่นตามคำสั่งศาล ซึ่งบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตลอดทั้งงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง

กองพิทักษ์ทรัพย์ แบ่งงานออกเป็น 2 ฝ่าย ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

ก. ฝ่ายพิทักษ์ทรัพย์คดีนิติบุคคล

มีหน้าที่และความรับผิดชอบในส่วนคดีล้มละลายซึ่งจำ เลย เป็นห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือนิติบุคคลอื่น ในฐานะที่เป็น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย และดำเนินการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนบริษัทหรือนิติบุคคลอื่น ในฐานะที่เป็นผู้ชำระบัญชีตามคำสั่งศาล

ฝ่ายพิทักษ์ทรัพย์คดีนิติบุคคล แบ่งออกเป็น 4 หน่วยงาน มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้ คือ

1. งานสำนวนกลาง มีหน้าที่และความรับผิดชอบดำเนินการ เกี่ยวกับสำนวนกลางของ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลาย ดังต่อไปนี้

1.1 ประกาศ แจ้งคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ทางราชกิจจานุเบกษา และหนังสือพิมพ์รายวัน กับส่งไปยังหน่วยราชการต่าง ๆ

1.2 หมาย เรียกผู้จัดการห้างหุ้นส่วน ผู้จัดการบริษัท หรือนิติบุคคลอื่น ลูกหนี้ (จำ เลย) ให้มารายงานตัวและสอบสวน เกี่ยวกับกิจการทรัพย์สิน

1.3 นัดโจทก์มาวาง เงินประกันค่าใช้จ่าย และสอบถาม เกี่ยวกับการยึดทรัพย์ของลูกหนี้ หรือการโอนทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ถูกยึดไว้ในคดีแพ่งมาไว้ในคดีล้มละลาย แล้วแจ้งกองจัดการทรัพย์สิน เพื่อดำเนินการ หากโจทก์ประสงค์ขอยึดทรัพย์ ให้เสนอคำร้องต่อกองพิทักษ์ทรัพย์ เพื่อพิจารณา แล้วแจ้งกองจัดการทรัพย์สินดำเนินการ

1.4 สอบสวนลูกหนี้และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ให้ลูกหนี้ทำบัญชีกิจการและทรัพย์สินตามแบบ ล.13 ก.-ช.¹ กับสอบถามลูกหนี้ว่าจะขอประนอมหนี้หรือไม่

ถ้ากองพิทักษ์ทรัพย์สอบสวนปรากฏว่ามีทรัพย์สินของลูกหนี้ ให้แจ้งกองจัดการทรัพย์สินดำเนินการ ถ้าหากผลการสอบสวนของกองพิทักษ์ทรัพย์ไม่ปรากฏว่ามีทรัพย์สินของลูกหนี้ ก็ให้แจ้งกองจัดการทรัพย์สินทราบ เพื่อรวมสำนวนของกองจัดการทรัพย์สินไว้

สอบสวน พิจารณาและมีคำสั่ง เกี่ยวกับการร้องขอถอนอายุทรัพย์สิน เมื่อได้ดำเนินการแล้ว แจ้งผลของคดีให้กองจัดการทรัพย์สินทราบทุกครั้ง

1.5 จัดทำบัญชีกิจการและทรัพย์สิน (ตามแบบ ล.13 ก. - ช.) แทนลูกหนี้ ในกรณีลูกหนี้หลบหนีหรือไม่สามารถจัดทำได้ และขอให้ศาลออกหมายจับลูกหนี้ซึ่งหลบหนีมาทำการสอบสวน กับขอให้ศาลออกหมายปล่อยตัวลูกหนี้ เมื่อได้ทำการสอบสวน เสร็จแล้ว

1.6 กรณีที่จะดำเนินการทวงหนี้ เพื่อใช้สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้กับบุคคลอื่น ตลอดจนการเข้าดำเนินกิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่ให้เสร็จสิ้น ให้ติดต่อกองจัดการทรัพย์สินเพื่อดำเนินการต่อไป

-
- ¹แบบ ล. 13 ก. เป็นบัญชีเจ้าหนี้ไม่มีประกัน
- แบบ ล. 13 ข. เป็นบัญชีเจ้าหนี้มีประกัน
- แบบ ล. 13 ค. เป็นบัญชีเกี่ยวกับค่าภาษีอากร จังกอบ และค่าจ้าง
- แบบ ล. 13 ง. เป็นบัญชีเกี่ยวกับหนี้ซึ่งจะมีมาข้างหน้า หรือหนี้อื่น
- แบบ ล. 13 จ. เป็นบัญชีทรัพย์สิน เช่น เงินฝากธนาคาร เงินสด เงินที่มอบให้ทนายสุคดี สินค้าในร้าน เครื่องเรือน เครื่องใช้สอย เครื่องเพชรพลอยรูปพรรณ ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง กรมธรรม์ประกันชีวิต และประกันภัย ทรัพย์สินอื่น ๆ
- แบบ ล. 13 ฉ. เป็นบัญชีลูกหนี้
- แบบ ล. 13 ช. เป็นบัญชีแจ้งเกี่ยวกับ เงินทุน กิจการ และทรัพย์สิน
- แบบ ล. 13 ซ. เป็นบัญชีผลสรุปของทรัพย์สินและหนี้สิน

1.7 นักตรวจคำขอรับชำระหนี้ นักประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งแรก และครั้งอื่น ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือตามที่เห็นสมควร หมายถึงเรียกลูกหนี้มาประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งแรก และครั้งอื่น ๆ

1.8 ประกาศนัดประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งแรก โดยส่งประกาศไปยังบรรดาเจ้าหน้าที่และประกาศทางหนังสือพิมพ์รายวัน ส่วนประกาศนัดประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งอื่น ๆ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เป็นประธานในการประชุม กับจกรายงานการประชุมเจ้าหน้าที่ทุกครั้ง

1.9 รายงานศาลให้นัดไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยและพิจารณาคำขอประนอมหนี้ (กรณีลูกหนี้อื่นคำขอประนอมหนี้ และที่ประชุมเจ้าหน้าที่มีมติพิเศษยอมรับคำขอประนอมหนี้) รายงานศาลให้นัดไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยและพิพากษาให้ล้มละลาย (กรณีลูกหนี้ไม่ขอประนอมหนี้ หรือที่ประชุมเจ้าหน้าที่มีมติไม่ยอมรับคำขอประนอมหนี้) ตลอดจนรายงานศาลขอให้งดการไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยในกรณีลูกหนี้หลบหนี

1.10 ประกาศ แจ้งคำพิพากษาล้มละลายทางราชกิจจานุเบกษา และหนังสือพิมพ์รายวัน กับแจ้งไปยังหน่วยราชการต่าง ๆ และให้พิจารณามีคำสั่งกำหนดเงินค่าทนายโจทก์ชั้นบังคับคดีล้มละลายไว้ด้วย (กรณีศาลมีคำสั่งในส่วนวนคดีล้มละลายให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เป็นผู้กำหนด)

1.11 เมื่อศาลนัดไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผย ประกาศนัดไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยทางหนังสือพิมพ์รายวัน และส่งให้เจ้าหน้าที่ทราบล่วงหน้า (ไม่น้อยกว่า 7 วัน) หมายถึงนัดลูกหนี้ไปศาลเพื่อไต่สวนโดยเปิดเผย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไปศาลเพื่อซักถามลูกหนี้จนกว่าจะเสร็จการไต่สวน และคดีสำเนาการไต่สวนรวมสำนวน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไว้พร้อมกับส่งสำนวนการไต่สวนของกองคดี เน้นคดีแห่งและคดีอาญาไปที่กองจัดการทรัพย์สินทรายเพื่อดำเนินการ

1.12 เมื่อศาลแจ้งวันนัดพิจารณาคำขอประนอมหนี้แล้ว มีหนังสือแจ้งวันนัดให้เจ้าหน้าที่ทุกรายทราบ และหมายนัดให้ลูกหนี้ไปศาล รายงานศาลเกี่ยวกับกิจการทรัพย์สินและความประพฤติกของลูกหนี้ต่อศาลก่อนวันนัดพิจารณา (ไม่น้อยกว่า 3 วัน) และเจ้าพนักงาน-

พิทักษ์ทรัพย์ไปศาล เพื่อตอบข้อซักถามของศาล

1.13 เมื่อศาลมีคำสั่ง เห็นชอบด้วยการประนอมหนี้และแจ้งคำสั่งมาให้ทราบแล้ว ดำเนินการประกาศ แจ้งคำสั่งศาลในราชกิจจานุเบกษา หนังสือพิมพ์รายวัน แจ็งกองยึดอายัดและจำหน่ายทรัพย์สิน กองจัดการทรัพย์สินและหน่วยราชการต่าง ๆ

1.14 แจ็งกองจัดการทรัพย์สิน เพื่อรับ เงินจากลูกหนี้ (จำเลย) ตามข้อตกลงประนอมหนี้ซึ่งศาลมีคำสั่ง เห็นชอบแล้ว และส่งกองคลัง

ถ้าได้รับแจ้งจากกองจัดการทรัพย์สินว่า ลูกหนี้ (จำเลย) และผู้ค้ำประกัน (หากมี) ผิดนัด ไม่ชำระหนี้ตามกำหนด ให้กองพิทักษ์ทรัพย์รายงานศาลให้เลิกการประนอมหนี้และพิพากษาให้ล้มละลาย

1.15 เมื่อศาลมีคำสั่งยกเลิกการประนอมหนี้ พิพากษาให้ล้มละลาย และแจ้งคำสั่งมาให้ทราบแล้ว ดำเนินการประกาศ แจ้งคำสั่งศาลในราชกิจจานุเบกษา หนังสือพิมพ์รายวัน แจ็งกองยึดอายัดและจำหน่ายทรัพย์สิน กองจัดการทรัพย์สิน และหน่วยราชการต่าง ๆ โดยมีข้อความให้เจ้านี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ที่ลูกหนี้ก่อกู้ขึ้นระหว่างประนอมหนี้

1.16 รับคำขอรับชำระหนี้ที่ลูกหนี้ก่อกู้ขึ้นระหว่างประนอมหนี้ และนัดตรวจคำขอรับชำระหนี้

1.17 เมื่อลูกหนี้ยื่นคำขอประนอมหนี้หลังล้มละลาย ซึ่งที่ประชุมเจ้านี้ยได้มีมติพิเศษยอมรับแล้ว รายงานศาล เพื่อพิจารณาคำขอประนอมหนี้ เมื่อศาลนัดพิจารณาแล้ว ดำเนินการ เช่นเดียวกับการพิจารณาคำขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย

หากศาลมีคำสั่ง เห็นชอบ แจ้งคำสั่ง เห็นชอบประนอมหนี้หลังล้มละลายและให้ยกเลิกการล้มละลายแล้ว จัดการประกาศ แจ้งคำสั่งศาลในราชกิจจานุเบกษา หนังสือพิมพ์รายวัน แจ็งกองยึดอายัดและจำหน่ายทรัพย์สิน กองจัดการทรัพย์สิน และหน่วยราชการต่าง ๆ

1.18 เมื่อตรวจสอบจำนวนและได้รับรายงานว่า จำนวนคำขอรับชำระหนี้

ในคดีล้มละลาย เรื่องนั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ดำเนินการ เสร็จเรียบร้อยแล้ว ส่งสำนวน ให้กองคลังจัดการแบ่งทรัพย์สินให้แก่เจ้าหนี้ โดยสอบถามกองยึดอายัดและเจ้าหน้าที่ทรัพย์สิน กองจัดการทรัพย์สิน และกองดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญา เกี่ยวกับการดำเนินงานและค่าใช้จ่าย ในคดี เรืองนั้นด้วย

1.19 ในกรณีลูกหนี้ (จำเลย) ขอลดจากล้มละลายต่อศาล ซึ่งได้วาง เงินค่าใช้จ่ายต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ และ เมื่อศาลนัดพิจารณาคำขอลดจากล้มละลายแล้ว จัดการแจ้งให้เจ้าหนี้ทั้งหลายและลูกหนี้ทราบ ก็ส่งประกาศไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวัน (ไม่น้อยกว่า 15 วัน) ก่อนวันศาลนัดพิจารณาคำขอลดจากล้มละลาย

รายงานศาล เกี่ยวกับกิจการ ทรัพย์สินและความประพฤติของ ผู้ล้มละลายในระยะก่อนและระหว่างล้มละลายต่อศาล ก็ส่งสำเนาให้ลูกหนี้ (จำเลย) ทราบ ล่วงหน้า (ไม่น้อยกว่า 3 วัน) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไปศาล และตอบข้อซักถามของศาล

1.20 เมื่อศาลมีคำสั่งปลดจากล้มละลายและแจ้งคำสั่งมาให้ทราบแล้ว ดำเนินการประกาศ แจ้งคำสั่งของศาลในราชกิจจานุเบกษา หนังสือพิมพ์รายวัน แจ้งกอง ยึดอายัดและเจ้าหน้าที่ทรัพย์สิน กองจัดการทรัพย์สิน และหน่วยราชการต่าง ๆ

1.21 กรณีศาลมีคำสั่งยก เลิกการล้มละลาย ยกเลิกคำสั่งปลดจาก ล้มละลาย ยกเลิก หรือถอนคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์และแจ้งคำสั่งมาให้ทราบแล้ว ดำเนินการประกาศ แจ้งคำสั่งของศาลในราชกิจจานุเบกษา หนังสือพิมพ์รายวัน แจ้งกองยึดอายัดและเจ้าหน้าที่- ลิน กองจัดการทรัพย์สิน และหน่วยราชการต่าง ๆ

1.22 เมื่อผู้ เป็นหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดชอบในทางหุ้นส่วนจำกัด หรือผู้ เป็นหุ้นส่วนในทางหุ้นส่วนสามัญบุคคล ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ดำเนินการร้องขอต่อ ศาล เพื่อมีคำสั่งให้ผู้ เป็นหุ้นส่วนดังกล่าวล้มละลายตามห้าง (โดยส่งสำนวนให้กองดำเนินคดีแพ่ง และคดีอาญาดำเนินการ)

เมื่อศาลแจ้งคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ เค็ดขาดของหุ้นส่วนผู้ล้มละลายตาม ห้างมาให้ทราบแล้ว ดำเนินการต่อไปในสาขาคดี เรื่องนั้น โดยปฏิบัติ เช่นเดียวกับสำนวน

คดีล้มละลาย เรื่องหนึ่ง เรียกว่า "สาขาคดีหุ้นส่วนล้มละลาย"

1.23 ติดตามผลของคดีนับตั้งแต่ศาลได้พิพากษาให้ลูกหนี้ (จำเลย) ล้มละลายแล้ว เพื่อดำเนินการรายงานศาลขอขยายระยะเวลาการแบ่งทรัพย์สินตามมาตรา 124 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 และดำเนินการเพื่อรายงานศาลขอปิดคดีตามมาตรา 133 รวมทั้งการรายงานศาลเพื่อขอ เปิดคดีตามมาตรา 134 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 ด้วย

2. งานคำขอรับชำระหนี้ มีหน้าที่และความรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับสำนวนคำขอรับชำระหนี้ของ เจ้าหนี้ในคดีล้มละลาย ซึ่งลูกหนี้ (จำเลย) เป็นหุ้นส่วนบริษัท หรือนิติบุคคล ดังต่อไปนี้

2.1 รับคำขอรับชำระหนี้ของบรรดา เจ้าหนี้ทั้งหลายที่ได้ยื่นต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลาย แล้วทำการตรวจคำขอรับชำระหนี้ สอบสวนพยานหลักฐานของ เจ้าหนี้ ลูกหนี้ และเจ้าหนี้ผู้โต้แย้ง (คัดค้านคำขอรับชำระหนี้) ของ เจ้าหนี้แต่ละราย (ถ้ามี)

2.2 พิจารณา รายงานเสนอ ทำความเห็นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในสำนวนคำขอรับชำระหนี้แต่ละราย ซึ่งในการนี้ แม้ว่าจะไม่มีผู้โต้แย้งคำขอรับชำระหนี้ในคดีเรื่องนั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจใช้สิทธิโต้แย้งคำขอรับชำระหนี้ แล้วเสนอสำนวนคำขอรับชำระหนี้ พร้อมกับความเห็นของ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต่อศาล เพื่อพิจารณามีคำสั่ง

2.3 เมื่อศาลมีคำสั่งและแจ้งคำสั่งกับสำนวนคดีมาให้ทราบแล้ว ดำเนินการคัดสำเนาคำสั่งศาลไว้ในสำนวนคำขอรับชำระหนี้ของ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ละรายแล้ว หมายนัดเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้โต้แย้ง (ถ้ามี) มาฟังคำสั่งศาล ในการนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาคำสั่งศาล หรือแก้อุทธรณ์ แก้ฎีกา ในเมื่อมีคู่ความอุทธรณ์ หรือฎีกา

คำสั่งศาลจนถึงที่สุด (โดยส่งสำนวนให้กองคำ เนินคดีแพ่งและคดีอาญาคำ เนินการ)

- 2.4 หากเจ้าหนี้ ลูกหนี้ หรือบุคคลใด กระทำความผิดอาญาตาม พระราชบัญญัติล้มละลาย ส่งเรื่องให้กองคำ เนินคดีแพ่งและคดีอาญาคำ เนินการต่อไป

3. งานร้องขอตีทรัพย์สินและเพิกถอนการโอน มีหน้าที่และความรับผิดชอบ คำ เนินการ เกี่ยวกับสำนวนผู้ร้องขอให้ถอนการยึดทรัพย์สิน (ร้องขอตีทรัพย์สิน) ถอนการอายัดทรัพย์สิน เพิกถอนนิติกรรมการโอน การฉ้อฉล และสำนวนร้องขออื่น ๆ ดังต่อไปนี้

3.1 กรณีร้องขอให้เพิกถอนการโอน เพิกถอนการฉ้อฉล และ สำนวนอื่น ๆ ต้องทำการสอบสวนพยานหลักฐาน เพื่อทราบตัวบุคคลที่รับโอนทรัพย์สินของจำ เลย (ผู้ล้มละลาย) ไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ความเห็นพร้อมด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย แล้วส่ง เรื่องให้กองคำ เนินคดีแพ่งและคดีอาญาคำ เนินการร้องขอต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้เพิกถอน การโอน หรือเพิกถอนการฉ้อฉล หรือการกระทำ และคำ เนินคดีจนถึงที่สุด

3.2 คำ เนินการสอบสวน เพื่อร้องขอตีทรัพย์สินในคดีที่ทรัพย์สินของจำ เลย ถูกยึดไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และส่ง เรื่องให้กองคำ เนินคดีแพ่งและคดีอาญาคำ เนินคดีจนถึง ที่สุด

3.3 กรณีมีผู้ร้องคัดค้านการยึดทรัพย์สิน (ร้องขอตีทรัพย์สิน) หรือร้องขอให้ ถอนการอายัดทรัพย์สิน ทำการสอบสวนพยานหลักฐานของผู้ร้อง ลูกหนี้ (จำ เลย) ผู้ล้มละลาย และของ เจ้าหนี้ แล้วมีคำสั่ง แจ้งให้คู่กรณีทราบ เมื่อมีการร้องคัดค้านคำสั่ง เจ้าพนักงานพิทักษ์- ทรัพย์สินต่อศาล ให้ส่ง เรื่องให้กองคำ เนินคดีแพ่งและคดีอาญาคำ เนินคดีและต่อผู้คดีในชั้นศาลจนถึง ที่สุด

4. งานชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนบริษัท โดยสรุปแล้วมีหน้าที่และความรับ รับผิดชอบคำ เนินการ เกี่ยวกับการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือนิติบุคคลอื่นตามหมายแต่งตั้งของ

ศาล และเมื่อปรากฏว่า เงินลงทุนหรือ เงินค่าหุ้นได้ใช้ เสร็จหมดแล้วสินทรัพย์ก็ยังไม่พอกับหนี้สิน ต้องร้องขอต่อศาล เพื่อสั่งให้นิติบุคคลนั้นล้มละลาย

ข. ฝ่ายพิทักษ์ทรัพย์คตินิติบุคคลธรรมดา

มีหน้าที่และความรับผิดชอบในสำนวนคดีล้มละลาย ซึ่งจำเลยเป็นบุคคลธรรมดา ที่มีใช้ทางหุ้นส่วนบริษัท หรือนิติบุคคล ในฐานะที่เป็น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย ตลอดจนงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ฝ่ายพิทักษ์ทรัพย์คตินิติบุคคลธรรมดา แบ่งออกเป็น 4 หน่วยงาน มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้ คือ

1. งานสำนวนกลาง

มีหน้าที่และความรับผิดชอบดำเนินการ เฉพาะสำนวนคดีล้มละลายที่ศาล มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยซึ่ง เป็นบุคคลธรรมดา และมีวิธีปฏิบัติ เช่นเดียวกับงานสำนวนกลางของ ฝ่ายพิทักษ์ทรัพย์คตินิติบุคคล

2. งานคำขอรับชำระหนี้

มีหน้าที่และความรับผิดชอบดำเนินการ เฉพาะสำนวนคำขอรับชำระหนี้ ในคดีล้มละลาย ซึ่งจำเลย เป็นบุคคลธรรมดา และมีวิธีปฏิบัติ เช่นเดียวกับงานคำขอรับชำระหนี้ ของฝ่ายพิทักษ์ทรัพย์คตินิติบุคคล

3. งานร้องขอทรัพย์และ เพิกถอนการโอน

มีหน้าที่และความรับผิดชอบดำเนินการ เฉพาะสำนวนร้องขอทรัพย์ (ถอน การยึดทรัพย์) ถอนการอายัดทรัพย์ เพิกถอนการโอน เพิกถอนการฉ้อฉล และสำนวนสาขา

คดีอื่น ๆ ที่ลูกหนี้ (จำเลย) เป็นบุคคลธรรมดา และมีวิถีปฏิบัติ เช่นเดียวกับงานร้องขอชดเชย และ เพิกถอนการโอนของฝ่ายพิทักษ์ทรัพย์คดีนิติบุคคล

4. งานวิชาการ

มีหน้าที่และความรับผิดชอบในงานทางวิชาการที่เกี่ยวกับการบังคับคดี ล้มละลาย

5. งานธุรการ

เป็นหน่วยงานที่ได้ขออนุมัติกำหนด เพิ่มขึ้นใหม่ เพื่อมีหน้าที่และความรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับงานธุรการต่าง ๆ ตลอดจนการติดตามผลของคดี รวมทั้งการช่วยเหลือ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เพื่อให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ทำหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการ เฉพาะในด้านการบังคับคดีล้มละลายอย่างเดียว อันจะเป็นผลให้การดำเนินการของกองพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินไปด้วยความ เรียบร้อย รวด เร็วยิ่งขึ้น

งานธุรการที่ขอจัดตั้ง เป็นหน่วยงาน เพิ่มขึ้นใหม่ในฝ่ายพิทักษ์ทรัพย์คดีนิติบุคคลและฝ่ายพิทักษ์ทรัพย์คดีบุคคลธรรมดา

กองจัดการทรัพย์สิน

กองจัดการทรัพย์สิน กรมบังคับคดี มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการ สืบสวนและติดตามทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย เพื่อรวบรวมไว้ในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ได้แก่ การสืบสวน รวบรวม เงินและทรัพย์สินของลูกหนี้ การเข้าจัดการดำเนินธุรกิจลูกหนี้ที่ค้างอยู่ให้เสร็จสิ้นไป แบ่งงานของกองนี้ออกได้ดังนี้

1. งานจัดกิจการ
2. งานสืบสวนและติดตามทรัพย์สิน

1. งานจัดกิจการ อันได้แก่งานที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องกระทำหรือ
 ดำเนินธุรกิจแทนลูกหนี้ผู้ถูกพิทักษ์ทรัพย์หรือล้มละลาย ตลอดจนจัดการทรัพย์สินมรดกของลูกหนี้
 ที่ตาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนนี้จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถสูง
 ทั้งต้องมีความชำนาญในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายทั้งฝ่ายสารบัญญัติ และวิธี-
 สบัญญัติ เป็นอย่างดี อำนาจหน้าที่ของงานส่วนนี้โดยสรุปคือ

1.1 ความคุม จัดการ หรือกระทำการที่จำเป็น เพื่อให้กิจการของ
 ลูกหนี้ที่ค้างอยู่ เสร็จสิ้นไป หรือในกรณีที่ลักษณะแห่งธุรกิจของลูกหนี้มี เหตุอันสมควรที่จะดำเนิน
 ต่อไป เมื่อได้รับความ เห็นชอบจากที่ประชุม เจ้าหนี้แล้ว ก็ดำเนินธุรกิจของลูกหนี้ นั้นเอง เพื่อ
 ชำระสะสางธุรกิจนั้นให้เสร็จไป (มาตรา 22 (1), 24, 37, 120, 144) ที่ได้ดำเนินการ
 มาแล้วและยังคงดำเนินการต่อไป เช่น

- ก. เข้าควบคุมกิจการและดำเนินกิจการโรงเรียนของลูกหนี้
- ข. เข้าควบคุมดูแลกิจการอุตสาหกรรมโรงงานของลูกหนี้
- ค. เข้าควบคุมดูแลกิจการโรงแรมของลูกหนี้
- ง. เข้าควบคุมและดำเนินกิจการโรงรับจำนำของลูกหนี้
- จ. เข้าควบคุมและดำเนินงานก่อสร้างที่ค้างอยู่ เพื่อให้ เสร็จ
 สิ้นไป อันเป็นทางให้มี เงินได้ เข้ากองทรัพย์สินของลูกหนี้

1.2 ดำเนินการตรวจสอบค่าชี้แจง เกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของ
 ลูกหนี้ ตรวจสอบผลการได้ส่วนลูกหนี้โดยเปิดเผย ตลอดจนการสอบสวนลูกหนี้หรือบุคคลอื่น
 อันเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ (มาตรา 30, 42, 64, 117) เพื่อความสะดวก
 ในการจัดกิจการต่าง ๆ ของลูกหนี้ดังกล่าวข้างต้น

1.3 ทำการสอบสวนและมีคำสั่งเกี่ยวกับคำร้อง คำขอต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สิน (มาตรา 95, 102, 121, 130 (2), 122) อาทิเช่น เจ้าหนี้ มีประกันขอหักกลบหนี้, ขอค่าเลี้ยงชีพ, ค่ารักษาทรัพย์, ขอให้ปฏิบัติตามสัญญา, ขอคืน ส่วน ฯลฯ

1.4 จัดการทรัพย์มรดกของลูกหนี้ที่ตายตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 2 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483

1.5 รายงานข้อความเกี่ยวกับกิจการ หรือการจัดกิจการทรัพย์สินของลูกหนี้ (มาตรา 142 (1))

1.6 ปฏิบัติงานอื่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ ทรัพย์สินของลูกหนี้ ทั้งตามที่กฎหมายกำหนด และตามคำสั่งศาล (มาตรา 139 วรรคท้าย, 143, 144)

2. งานสืบสวนและติดตามทรัพย์ อันได้แก่งานที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ต้องกระทำการสืบสวน แสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน เพื่อทราบแหล่งที่เก็บหรือซุกซ่อนทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อรวบรวมมาไว้ในกองทรัพย์สิน ตลอดจนการติดตามทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้อื่นมีต่อบุคคลอื่น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนนี้จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถสูง ทั้งต้องมีความชำนาญในการสืบสวนสอบสวนติดตามทรัพย์สิน ตลอดจนต้องมีความสามารถพิเศษในการวินิจฉัยปัญหาทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายทั้งฝ่ายสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติ อ่านาจหน้าที่ของงานส่วนนี้โดยสรุป คือ

2.1 สืบสวน แสวงหาข้อเท็จจริงและติดตาม เพื่อเก็บรวบรวมและรับเงินหรือทรัพย์สินซึ่งจะตกได้แก่ลูกหนี้ หรือซึ่งลูกหนี้มีสิทธิจะได้รับจากผู้อื่น เพื่อมารวมไว้ในกองทรัพย์สิน (มาตรา 21, 22 (2), 109)

2.2 ดำเนินการตรวจสอบคำชี้แจง เกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ตรวจสอบผลการไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผย ตลอดจนการสอบสวนลูกหนี้หรือบุคคลอื่น เกี่ยวกับกิจการ

และทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อ เป็นทางในการที่จะทราบข้อเท็จจริงและติดตามทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ โดยสะดวกต่อไป (มาตรา 30, 42, 64, 117)

2.3 ติดตามและรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ถูกยึดไว้ในคดีอื่นซึ่งการบังคับคดียังไม่สำเร็จบริบูรณ์ เพื่อนำมารวมไว้ในกองทรัพย์สินในคดีล้มละลาย (มาตรา 110, 111, 112)

2.4 รวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 4 ส่วนที่ 4 โดยสรุปดังนี้

ก. ออกหมายเรียกลูกหนี้ ภริยาลูกหนี้ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด ซึ่งได้ความ หรือสงสัยว่ามีทรัพย์สินของลูกหนี้อยู่ในความครอบครอง หรือ เชื่อว่าเป็นหนี้ลูกหนี้ หรือ เห็นว่าสามารถแจ้งข้อความ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้มาได้ส่วนหรือสอบสวน ตลอดจนสั่ง ให้บุคคลนั้น ๆ ส่ง เอกสารหรือวัตถุพยานซึ่งอยู่ในความยึดถือหรืออยู่ในอำนาจของผู้นั้นอัน เกี่ยวกับ ทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อ เป็นแนวทางที่จะติดตามทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อไป หากบุคคลที่ถูกหมาย เรียก ชัดขึ้นก็ดำเนินการ เพื่อให้ศาลมีหมายจับต่อไป (มาตรา 117)

ข. ดำเนินการสอบสวนบุคคลใด ๆ หากได้ความตามทาง สอบสวนว่าบุคคลนั้น เป็นหนี้ลูกหนี้ หรือรับว่ามีทรัพย์สินของลูกหนี้อยู่ในความครอบครอง ก็ดำเนินการต่อไป เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งบังคับ และออกหมายบังคับคดีให้บุคคลนั้น ๆ ชำระเงินหรือส่ง มอบทรัพย์สินแก่ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เพื่อรวบรวมไว้ในกองทรัพย์สิน (มาตรา 118)

ค. ดำเนินการทวงหนี้ซึ่งลูกหนี้มีสิทธิ เรียกร้องเหนือบุคคลอื่น เพื่อให้ชำระ เงิน หรือส่งมอบทรัพย์สินแก่ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หากบุคคลผู้ได้รับการทวงหนี้ ปฏิเสธหนี้ต่อ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็ดำเนินการสอบสวน และ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจ เรียก หลักฐานใด ๆ มาประกอบการพิจารณา เช่น หลักฐานการจดทะเบียนนิติบุคคล และบัญชีรายชื่อ ผู้ถือหุ้น ตลอดจนหลักฐานการเงินทางธนาคาร เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่กองทรัพย์สิน และ

เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เห็นว่าบุคคลนั้นไม่ได้ เป็นหนี้ก็
 จำหน่ายชื่อจากบัญชีลูกหนี้ และแจ้งให้บุคคลนั้นทราบ ถ้าเห็นว่าเป็นหนี้ เท่าใดก็ตาม ดำเนิน
 การแจ้งจำนวน เป็นหนังสือยืนยันหนี้ไปยังบุคคลนั้น ซึ่งบุคคลที่ได้รับแจ้งยืนยันหนี้ อาจคัดค้านต่อศาล
 ได้ต่อไป

หากบุคคลที่ได้รับการทวงหนี้ หรือยืนยันหนี้ไม่ได้ปฏิเสธหนี้ หรือร้องคัดค้านต่อศาล
 ภายในกำหนดคดี ดำเนินการ เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งบังคับและออกหมายบังคับคดีให้บุคคลนั้นชำระหนี้แก่
 กองทรัพย์สินต่อไป

แม้ผู้ได้รับแจ้งยืนยันหนี้ร้องคัดค้านต่อศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็อาจดำเนินการ
 เพื่อให้ศาลสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นไว้ชั่วคราวก่อน (มาตรา 119)

การปฏิบัติตามมาตรา 119 ดังกล่าว ต้องตั้ง เป็นสำนวนต่างหากจากสำนวนกลาง
 เมื่อสอบสวนผู้ เกี่ยวข้องดังกล่าวแล้ว ต้องทำความเข้าใจกับผู้บังคับบัญชา เพื่อสั่ง อาจกล่าวได้ว่า
 การดำเนินงานของ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในสำนวนลูกหนี้รายหนึ่ง ๆ อาจเทียบได้เท่ากับคดีแพ่ง
 สามัญ เรื่องหนึ่ง เช่นกัน

2.5 ในกรณีที่ลูกหนี้ เป็นข้าราชการ ดำเนินการสืบสวนและติดตาม
 ทรัพย์สินหรือสิทธิ เรียกร้องของลูกหนี้ เพื่อให้ต้นสังกัดของลูกหนี้ส่ง เงิน เดือน บำนาญ บำเหน็จ
 เบี้ยหวัด หรือ เงินในทำนองเดียวกันนี้ของลูกหนี้ต่อ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เพื่อรวบรวมไว้ใน
 กองทรัพย์สิน (มาตรา 121)

2.6 รายงานข้อความ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามทางที่สืบสวนและ
 ติดตามมา (มาตรา 142)

2.7 ทำการสอบสวนและมีคำสั่ง เกี่ยวกับคำร้อง คำขอต่าง ๆ ที่ยื่น
 ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ อาทิ เช่น ขอให้พิจารณาคดีใหม่ (ตามประมวลกฎหมายวิธี-
 พิจารณาความแพ่ง) ขอให้กกลบหนี้ ฯลฯ

2.8 ปฏิบัติการอื่นในส่วนที่ เกี่ยวพันกับการสืบสวนและติดตามทรัพย์สิน
ของลูกหนี้ ทั้งตามที่กฎหมายกำหนดและตามคำสั่งศาล (มาตรา 139 วรรคท้าย, 143, 151)

กองคำ เป็นคดีแพ่งและคดีอาญา

กองคำ เป็นคดีแพ่งและคดีอาญา กรมบังคับคดี มีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยสรุป
คือ ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีแพ่งและคดีล้มละลาย เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย
ในฐานะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย และทำการสอบสวนการกระทำ
ผิดทางอาญา เกี่ยวกับการล้มละลาย ในฐานะพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ-
อาญา

กองคำ เป็นคดีแพ่งและคดีอาญา แบ่งส่วนการบังคับบัญชาออกเป็น 4 ฝ่าย คือ
ฝ่ายที่ 1 - 3 และฝ่ายวิชาการ มีผู้อำนวยการกอง ข้าราชการธุรการสามัญระดับ 8
เป็นผู้บังคับบัญชา

การดำเนินคดีแพ่งและคดีล้มละลายมีหน้าที่และรับผิดชอบ ดังนี้

1. ดำเนินการฟ้องคดีแพ่ง หรือร้องขอทรัพย์สิน (มาตรา 158, 159) ร้องขอ
เพิกถอนการโอน (มาตรา 114, 115) ร้องขอเพิกถอนการฉ้อฉล (มาตรา 113) และ
ฟ้องหรือร้องขอในสาขาคดีอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับคดีล้มละลาย ตลอดจนทำหน้าที่ทำนายว่าต่างแก่ต่าง
และดำเนินกระบวนการอื่น ๆ จนกว่าคดีจะถึงที่สุด รวมทั้งการอุทธรณ์ฎีกาคดีเหล่านั้น

2. เข้าแทนที่ลูกหนี้ในคดีแพ่ง คดีล้มละลายและคดีต่าง ๆ ไม่ว่าจะในฐานะโจทก์
หรือจำเลยตามมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ และดำเนินกระบวนการในคดี
นั้น ๆ ในฐานะทำนายว่าต่าง แก่ต่าง จนกว่าคดีจะถึงที่สุด รวมตลอดถึงการสู้คดีในชั้นอุทธรณ์
หรือฎีกา

๓. คำเนิการฟ้องคดีล้มละลายและทำหน้าที่ทนายความในคดีดังกล่าว เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ฟ้องลูกหนี้ของลูกหนี้ (ผู้ล้มละลาย) ในกรณีที่ลูกหนี้นั้นไม่สามารถชำระหนี้แก่กองทรัพย์สิน หรือร้องขอให้หุ้นส่วนของห้างหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบล้มละลาย ร้องขอให้ห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท หรือนิติบุคคลอื่น ๆ ล้มละลายตามหมวด 2 และ 3 (มาตรา 82 - 90) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย ตลอดจนคำเนิการระบวนพิจารณาจนถึงที่สุด รวมทั้งในชั้นศาลอุทธรณ์และฎีกา

๔. คำเนิการสืบพยานประ เติ้นหรือระบวนพิจารณาอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจาก เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ สำนักงานบังคับคดีประจำภูมิภาคต่าง ๆ

๕. คำเนิการบังคับคดีในคดีที่ เข้าคำ เนิการ เมื่อคดีถึงที่สุด รวมทั้งการบังคับคดีต่าง ๆ ตามกฎหมายล้มละลาย เช่น การบังคับแก่ลูกหนี้ของผู้ล้มละลายที่มีได้ปฏิ เสนอหนี้ตาม มาตรา 119 หรือในกรณีมีปัญหาว่าการบังคับคดี เสร็จบริบูรณ์แล้วหรือไม่ตามมาตรา 110

๖. คำเนิการว่าต่าง แก่ต่างในคดีที่ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ถูกฟ้อง เป็นคดีแห่ง เนื่องจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ (มาตรา 147, 148, 152)

๗. คำเนิการปรับนายประกันหรือผู้ค้ำประกัน ซึ่งผิดสัญญาประกันไม่นำตัวผู้ต้องหา มาส่งตามที่ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้สอบสวนคดีอาญาให้ประกันไป ตลอดจนการฟ้องและคำ เนิการ คดีจนถึงที่สุด

๘. รวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อคำเนิการฟ้อง หรือร้องขอ หรือต่อสู้คดี รวมทั้งการออกหมายนัด หมายเรียก ขอให้ศาลออกหมายจับ ทำการสอบสวนหรือกระทำโดย ประการอื่นตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้ได้พยานหลักฐานมาประกอบการฟ้องหรือต่อสู้คดี

๙. การคำเนิการระบวนพิจารณาอื่น ๆ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติล้มละลาย รวมทั้งการคำเนิการระบวนพิจารณาในชั้นศาลอุทธรณ์และฎีกาค้ำย ในกรณี

- (1) นำพยานหลักฐานแสดงต่อศาลให้เห็นว่า ลูกหนี้มีทรัพย์สินชุกซ่อนอยู่ เพื่อขอให้ศาลออกหมายค้นตามมาตรา 20
- (2) มีคำขอต่อศาล เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ส่งโทร เลขไปรษณีย์ภัณฑ์ จัดหมาย หนังสือต่าง ๆ ที่มีถึงลูกหนี้ไปยัง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามมาตรา 21
- (3) อำนาจในการดำเนินการประนีประนอมยอมความ มอบข้อพิพาทให้อุทธรณ์ศาลฎีกา วินิจฉัย ถอนฟ้องคดีแพ่ง หรือคดีล้มละลาย ตามมาตรา 22, 145
- (4) ยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่ง เกี่ยวกับการใดที่มีปัญหาตามมาตรา 143
- (5) ดำเนินการแก้คำร้อง ในกรณีที่ผู้ยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่ง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต่อศาลตามมาตรา 146
- (6) ดำเนินการขอให้ศาลออกหมายจับตามที่พระราชบัญญัติล้มละลายกำหนด เป็นต้นว่า การที่ลูกหนี้ของผู้ล้มละลายขัดขืนไม่ปฏิบัติตามหมายเรียก ในการนี้อาจมีการนำพยานไปให้ไต่สวน หรือในกรณีนำพยานไปให้ไต่สวน เพื่อให้ศาลออกหมายจับตามมาตรา 66 เป็นต้น
- (7) ดำเนินการ เพิกถอนมติที่ประชุม เจ้าหนี้ตามมาตรา 36
- (8) ดำเนินการไต่สวนลูกหนี้โดย เปิดเผยตามมาตรา 42 - 44
- (9) ดำเนินการชั้นศาลใน เรื่องการประนอมหนี้ทั้งก่อนและหลังล้มละลาย ตามมาตรา 50 - 54, 63 ตลอดจนดำเนินการขอให้ศาลบังคับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกัน ให้ปฏิบัติตามข้อความที่ประนอมหนี้ (มาตรา 57) และดำเนินการ เพื่อให้ศาลมีคำสั่งยก เลิกการประนอมหนี้และพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย (มาตรา 60, 61)
- (10) แสดงพยานหลักฐานต่อศาลและชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการที่ลูกหนี้ขอปลดจากล้มละลาย รวมทั้งดำเนินการขอให้ศาล เพิกถอนคำสั่งปลดจากล้มละลายตาม มาตรา 69, 70, 80 วรรค 3

- (11) ในกรณีที่ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เสนอความเห็นและศาลมีคำสั่งในเรื่องคำขอรับชำระหนี้ของ เจ้าหนี้ ผู้เกี่ยวข้องคือตัวเจ้าหนี้และผู้ได้แย้งอาจอุทธรณ์ฎีกาต่อไปยังศาลสูง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงต้องดำเนินการแก้อุทธรณ์ฎีกาต่อไปตามกระบวนการคว่ำหรือในกรณีที่ศาลมีคำสั่งแย้งกับความเห็นของ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็อาจอุทธรณ์ฎีกาต่อไปตามแต่กรณี (มาตรา 106, 107)
- (12) กรณีที่ศาลมีคำสั่งคำขอรับชำระหนี้ของ เจ้าหนี้โดยผิดหลง ดำเนินกระบวนการพิจารณาชั้นศาล เพื่อให้ศาลมีคำสั่งใหม่ (มาตรา 108)
- (13) ดำเนินกระบวนการพิจารณา เพื่อขอให้ศาลบังคับให้บุคคลที่รับว่าเป็นหนี้ลูกหนี้ชำระ เงิน หรือส่งมอบทรัพย์สิน ตามมาตรา 118
- (14) ดำเนินกระบวนการพิจารณาในกรณีที่มีการคัดค้านการยืนยันหนี้ต่อศาล ซึ่งต้องมีการดำเนินการพิจารณาและสืบพยาน เหมือนอย่างคดีแพ่งสามัญ ตลอดจนอุทธรณ์และฎีกา
- (15) ดำเนินกระบวนการพิจารณาในกรณีที่มีการกล่าวอ้างว่า เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจปฏิเสธสิทธิตามสัญญาหรือไม่ (มาตรา 122)
- (16) ดำเนินการว่าต่างแก่ต่างกรณีที่มีการร้องต่อศาลคัดค้านคำสั่งของ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามมาตรา 146
- (17) หน้าที่อื่น ๆ เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายซึ่งจะต้องทำในศาล

การดำเนินคดีอาญา มีหน้าที่และรับผิดชอบของงานดังนี้

1. ดำเนินการพิจารณาคำร้องอุทธรณ์ คำกล่าวโทษของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการล้มละลาย หรือคำร้องขอต่าง ๆ ในกรมบังคับคดี เพื่อดำเนินการสอบสวนคดีอาญาเกี่ยวกับการล้มละลาย โดยทำการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานและกระทำการอื่นใดเพื่อทราบความคิดและดำเนินคดีอาญากับบุคคลที่พิจารณา เห็นว่ากระทำผิดอาญา เกี่ยวกับการล้มละลาย รวมทั้งการมีคำสั่งฟ้อง หรือไม่ฟ้อง ตลอดจนพิจารณาปล่อยชั่วคราว ควบคุม หรือขอฝากขังต่อศาล

2. ดำเนินกระบวนการพิจารณาชั้นศาลโดยนำพยานหลักฐานแสดงต่อศาลให้เห็นว่า ลูกหนี้มีทรัพย์สินชุกช่อนอยู่ เพื่อให้ศาลออกหมายค้นตามมาตรา 20 เพื่อดำเนินคดีอาญาแก่ ลูกหนี้และบุคคลอื่นซึ่งกระทำความผิดอาญา เกี่ยวกับการล้มละลายดังกล่าว

3. ติดต่อประสานงานกับพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือกฎหมายอื่นใดที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน จับ ค้น และดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหา เกี่ยวกับการล้มละลาย

4. ติดต่อประสานงานกับพนักงานอัยการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ร่วมมือและให้ความสะดวกแก่พนักงานอัยการ ในการดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหาตลอดจนการอุทธรณ์ฎีกา

5. ดำเนินการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานในคดีอาญาต่างจังหวัดตามที่ได้รับคำขอจาก เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต่างจังหวัด หรือที่ได้รับคำสั่งให้ไปดำเนินการและทำการสอบสวน หรือรวบรวมพยานหลักฐานแทน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต่างจังหวัด ซึ่งส่งประเด็นมาให้ช่วยดำเนินการในกรุงเทพมหานคร

สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ในส่วนภูมิภาค

เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้ เป็นสถานที่ทำการของ เจ้าพนักงานบังคับคดี เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ และผู้ชำระบัญชีซึ่งได้รับแต่งตั้งประจำภูมิภาคต่าง ๆ โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบ เกี่ยวกับการบังคับคดีแห่ง การบังคับคดีล้มละลาย และงานสำนักงานวางทรัพย์ ตลอดจนการชำระบัญชีตามคำสั่งศาลที่เกิดขึ้นในศาลต่างจังหวัด ซึ่งอยู่ภายใน เขตภูมิภาคที่ตนมี ตำแหน่งประจำ เว้นแต่ศาลแห่ง

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการล้มละลาย จึงมีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการบังคับคดีล้มละลายตามความในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 และระเบียบแบบแผนต่าง ๆ ที่

กอง กรม หรือกระทรวงได้วางไว้ในฐานะที่เป็น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย ด้วยเหตุนี้จึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบคล้ายคลึงกับหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่บังคับคดีล้มละลายในส่วนกลาง นอกจากนี้ยังมีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการบังคับคดีล้มละลาย หรือดำเนินการอื่นใดตามที่ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในส่วนกลาง หรือในส่วนภูมิภาคอื่น ๆ ส่งมาให้ปฏิบัติราชการ

ที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการล้มละลายโดยตรง แต่ยังมีหน่วยงานอื่นในกรมบังคับคดีที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบบางส่วน เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีล้มละลายด้วย เป็นต้นว่า กองยึดอายัด และจำหน่ายทรัพย์สิน มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการยึดทรัพย์ตามคำขอของ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลาย¹ ดูแลรักษาทรัพย์ที่ยึด หรืออายัดซึ่งได้นำมาเก็บรักษาไว้ ดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์ ฯลฯ งานคำคู่ความสำนักงาน เลขานุการกรมมีหน้าที่รับผิดชอบตรวจรับและดำเนินการ เกี่ยวกับ หมายแจ้งคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์และหมายอื่นทำนองเดียวกัน ตลอดจนประกาศของ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เพื่อแจ้งกองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการประกาศโฆษณา หรือเพื่อดำเนินการจัดส่งให้แก่คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ กองคลังมีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการทางด้านการเงิน การคิดคำนวณส่วนแบ่งทรัพย์สินในระหว่าง เจ้าหนี้ เป็นอาทิ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ เป็นการดำเนินการโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี ซึ่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 6 ให้ถือว่า เป็นการกระทำในฐานะ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ด้วย